

Smolíček Pacholíček

Název bloku	Chytrá zařízení a domácí síť
Doporučený věk	5 - 7 let
Časová dotace	Odvíjí se od učitelkou/učitelem do lekce začleněných aktivit.
Klíčová témata (pojmy)	Chytrá zařízení, internet - síť
Vzdělávací cíle	Dítě rozezná, které věci je možné připojit na internet. Dítě si dokáže lépe představit obsah pojmu internet. Dítě ví, že jednotlivá zařízení spolu mohou komunikovat na internetu nebo se vzájemně ovládat.
Ukotvení v RVP PV	<p>Realizace modelové lekce přispívá zejména k naplnění těchto dílčích vzdělávacích cílů RVP PV:</p> <p>5. 4 Dítě a společnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí - rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny - seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije <p>5. 5 Dítě a svět</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách - osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
Pravidla realizace	Připomeňte si s dětmi již zažitá pravidla (mluví jen jeden...), která budou v průběhu realizace aktivit dodržovat. Během lekce na ně můžete upozorňovat smluveným zvukovým znamením, piktogramy či jinými signály dle vašich zvyklostí.
Motivace	Na úvod seznámte děti s tím, že se dnes budete bavit o bezpečnosti na internetu. Stručně jim představte, že si spolu přečtete pohádku O Smolíčkovi Pacholíčkovi a cizích návštěvnících v domácím počítači. Připravte děti na to, že kromě pohádky si budete povídat, kreslit a hrát různé hry.
Evokace	Technika 1: Připojen - odpojen (obtížnost: nízká) Pomůcky: Provázek

	<p>Nejprve motivujte děti ke krátké diskuzi:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Co všechno můžeme dělat na internetu? (Hrát hry, sledovat videa, psát a volat si s kamarády, sledovat filmy, číst knihy, zprávy, atd.).2) Co potřebujeme k tomu, abychom se na internet dostali? (Nějaké zařízení - mobil, tablet, počítač). Doplňte, že tato zařízení se tzv. umí připojit na internet. <p>Řekněte dětem, že teď si společně ukážete, co znamená připojit na internet. Vytvořte si na zemi jednoduchou pavučinu z provázku. Řekněte dětem že tato pavučina nebo taky síť, představuje internet. Aby nám mobil mohl přehrát třeba naši oblíbenou písničku, musí být k internetu připojený. Každý z nás se teď v mobil promění. Ten, kdo se chytne provázku na zemi - bude připojený. Pojďme si to všichni vyzkoušet. (Všichni se chytí provázku). A teď se všichni odpojíme. (Všichni pustí provázek) - několikrát zopakujeme.</p> <p>Poté si to můžete ztížit. Úkole dětí - jako mobilů - bude zpívat písničku. Zpívat ale bude moci jen ten, kdo bude připojený (drží se provázku). Kdo ne, musí hned přestat zpívat. Jakmile se znovu chytne provázku, musí znovu začít zpívat. Můžete se také s dětmi domluvit, že ten na koho ukážete se musí odpojit (pustit se provázku).</p> <p>Po hře si s dětmi doplňte:</p> <ol style="list-style-type: none">3) Dneska se na internet umí připojit nejen mobil, tablet nebo počítač. Věděl by někdo, která další zařízení se umí připojit na internet (televize, hodinky, lednička, pračka, atd.).4) Říkáte, že se (dopňte slovo) umí připojit na internet. Umí to každý(á) (doplňte slovo)? (Ne)5) Jak se takovým věcem říká? (Chytré)									
Uvědomění	<p>Technika 2: Co můžeme připojit na internet? (obtížnost: střední) Pomůcky: Obrázkové karty</p> <p>Děti mají s internetem spojený především mobilní telefon, tablet nebo počítač. K internetu ale může být připojeno mnohem více zařízení. Cílem aktivity je s dětmi diskutovat, které věci se můžou připojit na internet, a k čemu to slouží. Postupně si ukazujte obrázky, ptejte se dětí jestli se dané zařízení může připojit na internet, a jestli je napadne, k čemu to může být dobré? Poté odpovědi upravte nebo upřesněte.</p> <table><tr><td>Mobil</td><td>Ano</td><td>Hudba, videa, hry, nakupování online, atd.</td></tr><tr><td>Pes</td><td>Ne</td><td>Je to živé zvíře.</td></tr><tr><td>Chytrá lednička</td><td>Ano</td><td>Dokáže nám říct co je právě v ledničce a my tak víme, jestli není potřeba něco nakoupit.</td></tr></table>	Mobil	Ano	Hudba, videa, hry, nakupování online, atd.	Pes	Ne	Je to živé zvíře.	Chytrá lednička	Ano	Dokáže nám říct co je právě v ledničce a my tak víme, jestli není potřeba něco nakoupit.
Mobil	Ano	Hudba, videa, hry, nakupování online, atd.								
Pes	Ne	Je to živé zvíře.								
Chytrá lednička	Ano	Dokáže nám říct co je právě v ledničce a my tak víme, jestli není potřeba něco nakoupit.								

Strom	Ne	Je to živá rostlina.
Počítač	Ano	Hudba, videa, hry, nakupování online, atd.
Chytrá kamera	Ano	Dokáže nám říct, co se děje třeba u nás doma.
Obyčejné nástěnné hodiny	Ne	Umí pouze ukazovat čas.
Chytré hodinky	Ano	Umí ukazovat nejen čas, ale třeba i zprávu, kterou nám někdo poslal.

Zpracovat Doprovodné obrázky:

Zpracovat obrázky viz první sloupec tabulky.

Technika 3: Čtení pohádky

Pomůcky: Kniha Kyberpohádky

Přečtěte si společně s dětmi pohádku. Řekněte dětem, že pohádka se jmenuje O Smolíčkovi Pacholíčkovi a cizích návštěvnících v domácím počítači. Připravte děti na to, že pohádku O Smolíčkovi Pacholíčkovi někteří z nich možná znají. Tato pohádka bude ale trochu jiná. V průběhu čtení pohádky ověřujte, zda děti pohádce porozuměly. Zastavte se u pojmů, které mohou být dětem neznámé. Ptejte se dětí, zda někdo dokáže pojem vysvětlit. Případně definici opravte, doplňte. Využít můžete slovník. Po přečtení pohádky si zopakujte základní myšlenky pohádky:

- Smolíček musel zůstat doma sám.
- Jelen připevnil k domečku kameru, aby viděl jestli je Smolíček v bezpečí.
- K domečku přišly Jezinky, a prosily Smolíčka, aby jim prozradil heslo, díky kterému se mohou připojit na internet.
- Smolíček jim heslo prozradil.
- Díky připojení na internet Jezinky ovládly a vypnuly kameru, a jelen tak nemohl vidět, co se v domečku děje.
- Jezinky Smolíčka chtěly unést, ale jelen uslyšel Smolíčkovo volání, a zachránil ho.

Technika 4: V síti (obtížnost: střední)

Pomůcky: Korková nástěnka, špendlíky, provázek, kolíčky na prádlo, obrázky

Vezměte nástěnku a na libovolná místa zapíchněte několik špendlíků. Mezi špendlíky natáhněte provázek tak, aby se vám vytvořila síť (pavučina). Představte dětem, že takhle si mohou představit internet. Poté si s dětmi ukazujte obrázky, ptejte se dětí jaká věc je na obrázku vyobrazena a zda se může připojit na internet. Věci, které se mohou připojit na internet přichyťte k síti kolíčky na prádlo. U zařízení jako lednička, televize apod. vždy nezapomeňte zdůraznit, že musí jít o tzv. chytrou ledničku, televizi, apod. Obyčejná to neumí. Někdy se děti mohou ptát jak takové

zařízení poznají. Odpovězte jim, že se mohou zeptat rodičů nebo staršího sourozence nebo kamaráda. Na první pohled to často nelze poznat.

Zpracovat Doprovodné obrázky:

Mobil, balón, pes, křeček, chytrá lednička, strom, počítač, notebook, tablet, chytrá kamera, chytré hodinky. U zařízení "chytré" udělat výrazný prvek - např. znak wi-fi. Aby děti poznaly, že se jedná o zařízení, které se umí připojit na internet.

Technika 5: Komunikace zařízení (obtížost: nízká)

Pomůcky: Pracovní listy, pastelky

Vysvětlíte dětem, že zařízení připojená k internetu spolu mohou komunikovat. Takto například můžeme poslat obrázek nebo video z jednoho mobilu na druhý. Vysvětlíte dětem, že každý z nich za malou chvíli dostane pracovní list se spojovačkou.

Varianta 1) Úkolem dětí je zjistit, mezi kterými zařízeními vede cesta.

Varianta 2) Úkolem dětí je ve spleť cest vyznačit trasu komunikace mezi vybranými zařízeními (mobil a lednička, tablet a mobil, tablet a počítač,...).

Na závěr aktivity doplňte, že některá zařízení spolu umí nejen komunikovat, ale dokonce dokáží ovládat jeden druhého. Takhle se to například stalo v pohádce O Smolíčkovi, kde tablet Jezineček dokázal ovládnout kameru, a přikázat jí, aby se vypnula.

Zpracovat Doprovodné obrázky:

Zpracovat pracovní listy pro variantu 1 a variantu 2, viz přibližný náčrtek (počet a druh zařízení, vč. vyznačení cestiček je na grafikovi).

Závěrečná reflexe	<p>Technika 6: Zvídavé dotazy (obtížnost: nízká) Pomůcky: -</p> <p>Nejprve provedte krátké shrnutí dnešní realizace. Připomeňte dětem, které aktivity jste dnes společně dělali. A ptejte se jich:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Které aktivity vás nejvíce zaujaly? - Co jste se dozvěděli nového? - Co vás překvapilo? - Je něco, na co byste se rádi zeptali? - Je něco, co chcete říct svým kamarádům? <p>Na závěr krátce připomeňte hlavní myšlenky dnešního dne. Např.: <i>“Dneska jste se dozvěděli, co je to vlastně internet, a že pokud se na něj chci podívat, musím se k němu svým mobilem, tabletem nebo jiným zařízením připojit. Řekli jsme si, že na internet se dnes může umět připojit také třeba lednička (aby nám řekla, že nám dochází jídlo a máme si jít nakoupit) nebo třeba hodinky (které ukazují nejen čas, ale můžeme si na nich přečíst třeba zprávu, kterou nám někdo poslal). Takovým zařízením se říká chytrá. Naučili jste se také, že jednotlivá zařízení spolu umí komunikovat, a některé dokonce ovládnou to druhé. Stejně jako ovládl v tablet Jezinek kameru jelena, který tak nemohl dohlédnout na Smolíčka.</i></p>
Doporučení pro realizaci	<p>Pokud je mezi čtečným pohádky a realizací aktivit určitý časový rozestup (v rádech hodin či dnů, protože je začleníte do různých lekcí), začněte vždy novou aktivitu připomenutím toho, co se v pohádce událo, případně se zeptejte dětí, co si pamatují z předešlých aktivit.</p>
Rizika	<p>Případná rizika spojená s realizací:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nejsem informatik a mám obavu, zda zvládnu témata vysvětlit. Ačkoliv se pohádky věnují informatickým tématům, zvládnete je interpretovat i se základními uživatelskými znalostmi a dovednostmi. Všechny informatické pojmy jsou srozumitelnou formou vysvětleny ve Slovníčku pojmů, který najdete v knize Kyberpohádky. Spolehnout se můžete také na podrobný popis jednotlivých aktivit, který najdete u každé aktivity v části Instrukce a realizace. - Děti nerozumí informatickým pojmům. Přestože kniha obsahuje řadu pojmů, kterým děti nemusí rozumět, primárním cílem pohádky a následných aktivit je osvojení správných návyků při používání digitálních technologií. K vysvětlení pojmů můžete využít Slovníček pojmů, který najdete v knize Kyberpohádky, případně nechte děti, aby se pokusily o vysvětlení pojmu samy a pouze ujasněte nepřesnosti. Není však nutné vysvětlit všechny pojmy přesně a dokonale. Všechny termíny, které jsou v pohádkách obsaženy, jsou vhodně zvolené s ohledem na znalosti a schopnosti dětí předškolního věku. - Aktivita je pro děti příliš složitá. Metodika je záměrně sestavena z několika aktivit (modulů), přičemž necháváme

	<p>na pedagogovi, aby zhodnotil vhodnost každé z aktivit s ohledem na věk a schopnosti dětí. Drobné rozdíly ve znalostech dětí jsou přirozené a pomáhají ke vzájemnému učení. Pro usnadnění orientace jsme v úvodu všech aktivit umístili parametr obtížnosti (nízká, střední, vysoká).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Děti nepoužívají mobil, počítač ani internet. Toto téma se jich vůbec netýká. Drtivá většina dětí se s digitálními technologiemi setkala prostřednictvím starších sourozenců, rodičů nebo kamarádů. To, že děti samy aktivně nevlastní nebo nepoužívají mobil, neznamená, že se nemohou s kyberhrozbami setkat. Navíc se velmi brzy začnou v kyberprostoru samy pohybovat a je proto důležité, je na to vhodně připravit už nyní. - Dítě sdílí své osobní zkušenosti. Sdílení osobních zkušeností napomáhá vzájemnému učení. Sdílení však musí být pro dítě bezpečné. V případě, že chce dítě sdílet svou negativní zkušenost, která je pro dítě citlivá, nabídněte mu, aby si o ní nejprve promluvil s vámi.
Poznámky a doporučení	<p>V rámci diskuzí mnohdy dochází k tomu, že si děti skáčou do řeči. Doporučujeme průběžně upozorňovat na pravidla, která jste si vymezili na začátku. Vhodné je přistoupit k osvědčené „tíšící metodě“, již pedagog s dětmi běžně používá (zvoneček, zatleskání, ruka nahoře atd.), případně můžete využít plyšovou hračku – bobříka mluvení. Mluví pouze ten, kdo má bobříka mluvení v ruce.</p>